N°. 3. WOENSDAG 4 JANUARIJ. A°. 1860.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is *f* 24 's jaars of *f* 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaars en Postkantoren Abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat, Wijk 10, N°. 77.

BUITENLAND.

ENGELAND.

LONDEN 2 *Januarij.* — Volgens het Court Journal zal de Koningin de Parlementszitting in persoon openen, maar het Hof gedurende den winter geen bestendig verblijf in de hoofdstad houden.

— Bernardino Luini, de beroemdste schilder van Lombardije in den aanvang der zestiende eeuw, schilderde ten jare 1513 voor de gemeente Legnano eene heilige familie, die hem met 100 Lombardische daalders (ongeveer £ 17) en twee stukken wijn betaald werd. Deze schilderij is nu door Koningin Victoria voor de som van £ 33,330 aangekocht, maar men zegt dat de Regering van Legnano zich tegen dezen verkoop verzet, op grond van een decreet van 16 april 1808, waarbij de uitvoer van kunstwerken verboden wordt.

— Het officieel blad zegt dat lord Howden, de Engelsche gezant te Lissabon, zijne sympathie voor den oorlog van Spanje tegen Marokko openlijk aan den dag heeft gelegd, door eene bijdrage van £ 40 voor het oorlogsfonds te schenken.

— In het afgeloopen jaar heeft de Engelsche aristocratie buitengewoon vele verliezen geleden. Er stierven toch niet minder dan 26 pairs van het Vereenigd Koningrijk en 22 baronets, om van mindere rangen niet te spreken. De meest algemeen bekenden waren de hertog van Leeds; de graven Minto, Jersey en Westmoreland; de lords Holland en Hastings; de baron Macaulay en de baronets Ramsay en Goldsmid. Voorts stierven in dat jaar de generaals Jacob en sir J. Slade, de admiraals sir D. Dunn en sir H. Baker, de uit verschillenden hoofde vermaarde heeren Hallam, Brunel, Leigh Hunt, Stephenson en professor Nichol, en de beroemde schrijfster lady Morgan.

— Het artikel in den Times van heden, over het beraamde Congres, komt hoofdzakelijk op het volgende neder: Sedert eenige dagen is er eene nieuwe meening ontstaan, namelijk die der mogelijkheid dat het Congres zich niet zal vereenigen; maar deze meening, ofschoon zij niets onwaarschijnlijks behelst, is alleen uit den oogenblikkelijken stand der zaken afgeleid. Een Congres veronderstelt zekere eenheid van zienswijze bij de leden waaruit het is zamengesteld, want het is eene vergadering van onafhankelijke Mogendheden, geroepen tot zedelijke bekrachtiging van eenige door hen die tot handelen geregtigd waren volbragte daad. Een Congres zou dus de vergrooting van het Sardinisch Koningrijk kunnen erkennen, al keurden de belanghebbende Mogendheden den oorlog van 1859 af; of ook wel de omverwerping van het Pauselijk gezag in de Romagna, al keurden de leden het beginsel af dat de volken hunne eigene Regering kiezen kunnen. Maar daarmede houdt zijn regt op en niemand zal beweren dat een Congres de minderheid zijner leden beletten kan, het zij den Paus, het zij zijne onderdanen te helpen. Is er alzoo geene hoop om tot eene eenstemmige overeenkomst te geraken, dan wordt een Congres nagenoeg overtollig. Zijne besluiten, met vijf tegen vier, of in bijzondere gevallen met twee of drie stemmen tegen genomen, zouden geenerlei deel van het Europeesch openbaar regt uitmaken.

Daarna betoogt de Times hoe het zeer bezwaarlijk zijn zou, na alles wat wegens de laatste onderhandelingen is uitgelekt, eenstemmigheid onder de Mogendheden te verkrijgen. Ééne gewigtige uitkomst is nogtans verworven, de herstelling namelijk der goede verstandhouding tusschen Frankrijk en Engeland, door de bekeering des Keizers tot de zienswijze van het Engelsche Ministerie, althans wat het hoofdpunt betreft dat de volbragte feiten in Italië geëerbiedigd zullen worden, en dat geen geweld noch onwettige invloed tot herstelling van den Paus en de Hertogen, daar waar de oude Regeringen door nieuwe vervangen zijn, zullen worden gebezigd.

Dit beginsel nu is van de zamenkomst van het Congres geheel onafhankelijk. Hoe het zijn moge, Engeland althans kan zeer goed van het Congres afzien, het eischt het niet en heeft het nooit noodig gehad; alleen op aanhouden des Franschen Keizers heeft het in de deelneming daaraan bewilligd. Slaagt Napoleon in het organiseren van zijn corps gevolmagtigden, Engeland zal er ook de zijnen heenzenden, maar lijdt zijne poging schipbreuk, het zou zeggen: „des te beter!" Alsdan bleef er niets meer te doen over dan den Midden-Italiaanschen Staat te erkennen, het zij als onafhankelijk Rijk, het zij als deel der Sardinische Monarchie; de gebeurde zaken tot grondslag te nemen en het aan den Paus en zijne aanhangers over te laten naar de hulpmiddelen voor hunnen toestand om te zien.

Ook de Observer acht het onverschillig of het Congres al dan niet bijeenkomt, en voegt er bij hoe, in het eerstgenoemd geval, geenerlei dwang tegen de Italianen zal worden aangewend.

— De onlangs vermelde twee gevallen van schaking in de aanzienlijke standen zijn met een derde geval vermeerderd, naardien de vrouw van den zeer gegoeden heer Bannerman, terwijl deze op de jagt was, met den geestelijke Green gevlugt is. Deze laatste stond tot hiertoe in zeer goeden naam. De vrouw heeft eene eigene bezitting, ten bedrage van £ 100,000.

FRANKRIJK.

PARIJS 2 Januarij.
(*Particuliere Correspondentie.*)

Men verwachtte gisteren, met een groot ongeduld, geregtvaardigd door den donderslag die in het vorige jaar op den eersten januarij losbarstte, de woorden welke bij de receptie op de Tuilerien zouden worden gesproken.

Zaturdag had de Pauselijke Nuntius, als naar gewoonte, het geheele corps diplomatiek bij zich vereenigd en de woorden medegedeeld, welke hij als deken van het corps tot den Keizer zou rigten. Die woorden zijn eenparig goedgekeurd.

„Sire!

„Op dezen eersten dag des jaars, die het corps diplomatiek rondom Uwe Majesteit zamenbrengt, heb ik de eer, Sire, u zijne wenschen en zijne eerbiedige hulde aan te bieden."

Zoo als gij ziet hebben deze woorden hoegenaamd geen politiek karakter. De Keizer heeft geantwoord:

„Ik zeg het corps diplomatiek dank voor de wenschen, welke het bij den terugkeer van het Nieuwejaar wel tot mij heeft willen rigten en ik acht mij ditmaal bijzonder gelukkig in de gelegenheid te zijn aan zijne vertegenwoordigers te herinneren, dat ik van den aanvang mijner regering af steeds den diepsten eerbied heb aan den dag gelegd voor erkende regten. Weest dan ook verzekerd dat het steeds het doel zal zijn van mijne pogingen om overal, voor zoo ver dit van mij zal afhangen, het vertrouwen en den vrede te herstellen."

Het zijn algemeene termen, waarin iedereen bevrediging kan vinden voor zijne denkbeelden. Intusschen kan men zich niet weêrhouden te erkennen dat zij ongeschikt zijn om iemand gerust te stellen. Men ziet er vrij algemeen het bewijs in dat de Keizer volhardt op den weg van dezelfde politiek, dien hij sedert eenigen tijd volgt, sedert dat de brochure van den heer Mocquart de bedoelingen der Fransche Regering heeft geopenbaard.

Het zou vrij moeijelijk zijn thans te bepalen waar wij aan toe zijn. Het Congres is onbepaald uitgesteld en wanneer men het op nieuw wil vereenigen moet alles van voren af aan worden begonnen. De inlichtingen, welke ik op verschillende plaatsen heb verkregen, schijnen mij te bewijzen dat de Fransche Regering eene afwachtende houding wil bewaren. Het is dus het bondgenootschap met Engeland, door wederzijdsche concessiën in de zaken van Marokko, Suez enz. hersteld, dat op dit oogenblik de bovenhand heeft en door de conclusiën van de brochure nog bevestigd is. De politiek der beide Regeringen vereenigt zich ten aanzien van de Italiaansche questie. Ziedaar althans één stellig feit.

De beurs en de handelswereld zijn nog zeer ontsteld. Het Congres was op den voorgrond gesteld en werd beschouwd als het beste middel om een algemeenen en definitiven vredestoestand te doen geboren worden. Het strekte als ten onderpand voor alle industriële en handelsondernemingen, Nu het Congres onmogelijk is geworden, op welken grond kan thans het vertrouwen hersteld worden? Dat Anglo-Fransche verbond, welke toekomst belooft het, welken waarborg kan het ons aanbieden, wat beteekent het?

Het *statu quo* zal in Italië gehandhaafd worden. Maar zal er geen burgeroorlog uitbarsten?

Verkeeren wij inderdaad niet in een even onzekeren, onbepaalden toestand als bij het begin van 1859. Op welke kenteekenen moet men zijne hoop vestigen?

De kolonel de Chamberet, adjudant van den maarschalk Vaillant, is heden te Parijs aangekomen met depêches uit Milaan, waar het hoofdkwartier van den maarschalk nog steeds gevestigd is. De bezetting blijft steeds voortduren en wij bezitten thans twee steunpunten in Italië, Milaan en Rome. De reserves en de artillerie-parken, die in Frankrijk moesten terugkeeren, hebben tegenbevel ontvangen en blijven in Italië.

Nog eene schijnbaar geringe omstandigheid, die mijns inziens eene groote beteekenis heeft. Frankrijk was, zoo als bekend is, uit een militair oogpunt verdeeld in vijf *groote kommandementen*. Bij de promotiën van het nieuwe jaar worden de officieren genoemd met aanwijzing van het groote kommandement waartoe zij behooren. Dit maal echter worden de groote kommandementen, *legerkorpsen* genaamd. Zoo is b. v. de brigade-generaal Louis, die eene brigade infanterie van het vierde *legerkorps* aanvoert, tot kommandeur van het Legioen van eer benoemd. De Keizer wil die benaming van *legerkorpsen* handhaven, ten einde vijf legerkorpsen gereed te hebben om in het veld te trekken.

De heer de Persigny moest jl. zaturdag vertrekken. De Keizer heeft hem evenwel doen blijven en het is dit, hetwelk zonder twijfel de geruchten omtrent ministeriële wijzigingen heeft doen ontstaan.

De kardinaal Morlot, aartsbisschop van Parijs, had den Keizer zijn ontslag aangeboden als groot-aalmoezenier van Frankrijk. De Keizer heeft het evenwel niet aangenomen.

Ziehier volgens la Patrie de verklaring van de woorden des Keizers. Het is de heer de la Guéronnière die spreekt en de heer Limayrac die teekent.

„De eerbied voor erkende regten heeft zich in zijne politiek steeds gehuwd aan de sympathiën, welke regtvaardige en wettige zaken aan Frankrijk inboezemen.

„De regten, bij tractaten erkend, zijn alleen bij tractaten gewijzigd geworden."

Dat wil evenveel zeggen als: er bestaan geen erkende regten.

Eene telegrafische depêche uit Madrid, gedagteekend van heden, heeft ons bekend gemaakt met het eerste belangrijke wapenfeit der Spanjaarden in Afrika. Zij luidt aldus:

„Het Spaansche leger is, na een roemvollen strijd tot Castillejos vooruit gerukt. De generaal Prim heeft de Mooren langs de geheele linie geslagen.

„De huzaren hebben met heldenmoed gechargeerd en een vaandel veroverd.

„De Mooren telden 40,000 man. Zij hebben minstens 1500 man verloren. Bij de Spanjaarden zijn 400 a 600 man buiten gevecht gesteld. Er heerscht eene groote vreugde in het leger."

— Wij hebben het ernstig incident medegedeeld, dat jl. vrijdag bij de behandeling der zaak van den heer Vacherot heeft plaats gegrepen. Na de veroordeeling door de zesde Kamer tegen den heer E. Ollivier uitgesproken, is de raad van de orde der advo-

---

Professor *Liebig* over bemesting en rioolstelsel (1).

.... Het doet mij leed niet te kunnen zeggen dat mijne pogingen eenige noemenswaardige resultaten hebben opgeleverd, en ik beschouw het als een gelukkig feit dat een man, van zoo uitnemend practisch karakter als gij, thans voor de eerste keer, in het belang van den landbouw en van de nationale welvaart, de questie van het „rioolstelsel in de steden" met warme belangstelling ter harte neemt.

Het is mijn vurige wensch dat gij er in moogt slagen het Engelsche volk in uwe eigene overtuiging te doen deelen, want in dat geval zullen de middelen om de bezwaren te overwinnen, welke zich opdoen tegen het winnen van mest door de riolen in de steden, voorzeker worden gevonden, en een volgend geslacht zal de mannen, die hunne krachten hebben gewijd aan de bereiking van dit doel, beschouwen als de grootste weldoeners van hun vaderland.

De oorzaak van den geringen uitslag mijner pogingen ligt klaarblijkelijk daarin, dat de meerderheid der landbouwers niet weet in hoe groote mate hunne eigene belangen in deze zaak gemoeid zijn, en dat de inzigten en meeningen der meeste menschen, ten opzigte van den cirkel waarin het leven zich beweegt en van de wetten die de instandhouding van het menschelijk geslacht bepalen, zich in het algemeen niet verheffen boven die van C. Fourrier, den uitvinder van het phalansterium. Zoo als gij weet, wordt door dezen voorgesteld in de behoeften der bewoners te voorzien door middel van eijeren. Hij onderstelt dat men slechts een paar maal honderd duizend kippen noodig zou hebben, waarvan elk 36 eijeren in het jaar zou leggen, hetwelk eenige millioenen eijeren zou uitmaken die, wanneer zij in Engeland werden verkocht, een verbazend inkomen zouden opleveren. Fourrier wist best dat kippen eijeren leggen, maar hij scheen niet te weten dat zij, om eijeren te kunnen leggen, eene hoeveelheid graan moeten eten die in gewigt daarmede overeenkomt; en zoo menigeen die niet weet dat de akkers, om hunnen oogst te kunnen opleveren, zekere eigenschappen moeten bezitten of van de hand der menschen ontvangen, die tot de opbrengst van den akker in dezelfde verhouding staan als het voedsel van de kip tot de eijeren welke zij legt. Zij meenen dat de ijverige bearbeiding van den grond en goed weder genoegzaam zijn om een goeden oogst op te leveren; zij beschouwen daarom deze questie als eene waarbij zij in het geheel niet betrokken zijn en zien de toekomst zorgeloos en onverschillig te gemoet.

Even als geneesheeren, die in de uiterlijke teekenen van de bloeijende gezondheid eens jongelings den noodlottigen worm weten te onderkennen die zijn organisch zamenstel ondermijnt, zoo moeten in dit geval de deskundigen, die het gewigt der zaak doorzien, bij tijds hunne waarschuwende stem verheffen.

Het is waar dat de noeste bearbeiding van den bodem, zonneschijn en tijdige regen de onmisbare voorwaarden zijn, door iedereen erkend, tot het verkrijgen van goede oogsten. Maar deze oefenen niet den minsten invloed uit op de productiviteit van den akker, zonder dat zekere zaken, niet zoo gemakkelijk waarneembaar voor de zinnen, in den bodem aanwezig zijn, en die toch de elementen zijn welke strekken ter voeding en voortbrenging van wortels, bladen en zaden en die ten allen tijde, in verhouding tot de massa van den bodem, daarin in slechts zeer geringe hoeveelheid gevonden worden.

Deze elementen worden door de vruchten des velds uit den bodem getrokken, en gaan over in het graan of in het vleesch van de dieren, welke door die vruchten worden gevoed; de dagelijksche ondervinding leert ons dat zelfs de vruchtbaarste akker na een zeker aantal oogsten ophoudt dien oogst op te leveren.

Een kind kan begrijpen dat onder deze omstandigheden een zeer productive akker, ten einde zeer productief of maar eenvoudig productief te kunnen blijven, er behoefte aan heeft dat de elementen, die door de oogsten daaruit zijn getrokken, er ten volle aan worden teruggegeven; dat de kracht der vereischte eigenschappen moet in stand gehouden worden, wil men dezelfde opbrengst blijven genieten, en dat eene bron, hoe diep zij ook moge zijn, welke geen toevoer van water ontvangt, in 't eind moet verdroogen, wanneer het water er op den duur uit opgepompt wordt.

Onze velden gelijken die waterbron. Eeuwen lang zijn de elementen die onmisbaar zijn tot het voortbrengen van oogsten, uit den bodem in die oogsten overgegaan, en wel zonder dat ze ooit werden teruggegeven. Eerst onlangs is het bewezen geworden hoe gering de hoeveelheid is welke de bodem van die elementen bezit. Er is een begin gemaakt met aan de akkers het verlies te vergoeden, hetwelk zij lijden door de jaarlijksche oogsten, door ze uit andere bronnen te voorzien van mest, welke dezelfde elementen bevat. Slechts zeer weinigen onder de beter onderrigte landbouwers vatten de noodzakelijkheid dezer vergoeding, en diegenen onder hen, welke daartoe de middelen bezitten, trachtten de hoeveelheid dier elementen in hunne akkers te vergrooten; maar verreweg het grootste deel van hen weet niets van zulk eene vergoeding. Zij meenen dat zij kunnen voortgaan met van den akker te trekken, zoolang er iets te trekken valt, en dat het tijds genoeg zal zijn in deze behoefte te voorzien, wanneer zij zich bij hen aanmeldt. Zij weten natuurlijk niet hoe groot hun voorraad is, en evenmin zijn zij er op bedacht dat er, wanneer de noodzakelijkheid zich zal voordoen, geene middelen voorhanden zullen zijn om er in te voorzien; zij weten niet dat hetgeen zij hebben verspild niet te herstellen is.

Het verlies dier elementen hangt zamen met het stelsel der riolen in de steden. Van al de elementen des bodems die door zijne opbrengst, in de gedaante van graan en vee, naar de steden wordt overgebragt, en daar worden verteerd, keert niets, of nagenoeg niets, tot de akkers terug. Het is duidelijk dat wanneer deze elementen zorgvuldig werden verzameld en elk jaar aan de akkers teruggegeven, deze alsdan de kracht zouden behouden om elk jaar de steden te voorzien van dezelfde hoeveelheid graan en vleesch, en het is eveneens duidelijk dat, wanneer de akkers die elementen niet terug ontvangen, de landbouw allengs moet ophouden. Ten opzigte van het nut der voordeelen, welke het rioolstelsel in de steden als mest kan opleveren, wordt door geen landbouwer en naauwelijks door één verstandig man twijfel gevoed, maar omtrent de noodzakelijkheid daarvan heerschen zeer uiteenloopende meeningen.

Velen zijn van oordeel dat graan, vee en mest koopwaren zijn, die, even als elke andere waar, aan de markt te verkrijgen zijn; dat de prijs welligt naar gelang van de vraag moge rijzen, maar dat dit tevens ten prikkel zal strekken voor de productie, en dat alles aankomt op het bezit van de middelen om te kunnen koopen en dat, zoo lang Engeland steenkolen en ijzer oplevert, de voortbrengselen zijner nijverheid kunnen verruild worden tegen het graan, het vee en de mest, welke het noodig heeft. Ik geloof dat het in dit opzigt verstandig zou zijn niet al te zeer op de toekomst te bouwen, want misschien zou de tijd kunnen komen, welligt binnen de helft eener eeuw, dat niet een van de landen, op welker overvloed Engeland tot hiertoe heeft geteerd, in staat zal zijn om het van graan te voorzien, terwijl, in verband met de wetten der natuur, hetgeen van het kleinste plekje gronds geldt, tevens waar is van een groot land. Het houdt op graan voort te brengen, wanneer de eigenschappen die het hebben voortgebragt er niet aan worden teruggegeven. Daarenboven is het evenmin bewezen dat de Landen, die graan opleveren, altijd zullen blijven begeeren hun graan tegen de voortbrengselen der Engelsche industrie te ruilen, wanneer zij namelijk die voortbrengselen niet langer noodig mogten hebben, of althans niet naar evenredigheid van Engelands behoefte aan graan. Er worden in Europa en in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika ijverige pogingen gedaan om in dit opzigt onafhankelijk te worden van Engeland, daar dit in het eind de eenige wijze is, waarop de graanprijzen in deze Landen te houden zijn op die hoogte welke overeenkomt met den arbeid.

In de Vereenigde Staten neemt de bevolking in eene nog grootere evenredigheid toe dan in andere Landen, terwijl de opbrengst van graan in de bebouwde streken steeds verminderd is.

De geschiedenis leert dat niet een van de Landen die graan hebben opgeleverd voor andere Landen, graanmarkten zijn gebleven, en Engeland heeft in ruime mate bijgedragen om de beste streken der Vereenigde Staten onproductief te maken die het van koren hebben voorzien, even als Sardinië, Sicilië en de rijke landen der Afrikaansche kust door het oude Rome van hunne vruchtbaarheid zijn beroofd.

Eindelijk is het onmogelijk in beschaafde Landen om de productie van graan boven een zekeren grens op te drijven en die grens is zoo beperkt geworden dat onze akkers niet langer in staat zijn tot eene hoogere opbrengst, zonder eene vermeerdering der vruchtbaar makende elementen door middel van aanvoer van mest van buiten.

Door het gebruik van guano en beenderen leert de onbekwaamste landbouwer het ommiskenbare belang van zulke eene vermeerdering kennen; hij leert er uit dat het zuivere stelsel van mestmaking in stal en huis het ware en onvervalschte stelsel is tot het veroveren van winsten. Ten gevolge van de wijze waarop hij, door middel van guano en beenderen, aan zijne akkers een slechts gering deel teruggeeft van inderdaad dezelfde elementen in het zaad en de voedingsmiddelen, die door eeuwen lange bebouwing aan die akkers zijn onttrokken, is de opbrengst van dien grond verwonderlijk toegenomen. Door proeven, die bepaaldelijk met het oog hierop in zes verschillende streken van het Koningrijk Saksen zijn genomen, is aangetoond dat elke honderd pond guano op een akker gebragt, dien akker 150 pond tarwe, 400 pond aardappelen en 280 pond klaver meer deden opbrengen dan dezelfde uitgestrektheid gronds zonder guano, en daaruit kan worden opgemaakt hoe verbazend de opbrengst van graan en vleesch in Europa is vermeerderd door den jaarlijkschen aanvoer van 100,000 ton of 2,000,000 centenaars guano.

De uitwerking van guano en beenderen moest den landbouwer de ware oorzaak hebben leeren kennen van de uitputting zijner akkers; zij moest hem hebben geleerd in welk een staat van blijvende vruchtbaarheid hij zijne akkers zou hebben gehouden, wanneer de elementen der guano, welke hij in de gedaante van vee en veldvruchten naar de steden heeft overgebragt, waren verzameld, en daaraan een vorm ware gegeven die het mogelijk maakte ze elk jaar op nieuw aan zijne akkers terug te geven.

De landbouwer is evenwel nog niet tot een juist begrip hiervan gekomen, want terwijl zijne voorvaderen geloofden dat de bodem zijner akkers onuitputtelijk

(1) De hier medegedeelde brief werd door den beroemden Duitschen hoogleeraar geschreven aan den Alderman Mechi, naar aanleiding van een schrijven van dezen, opgenomen in den Times van 7 november jl.
De zaak, welke daarin wordt behandeld, kwam ons voor belangrijk genoeg te zijn, ook voor Nederland, om onze lezers bekend te maken met het oordeel van een man, door geheel Europa erkend als een van de grootste natuur- en scheikundigen onzes tijds.

caten buitengewoon vergaderd en heeft, naar men zegt, op grond van de overweging dat de regten der vrije verdediging bij de zaak van den heer Ollivier, waren betrokken, beslist dat er appèl moest worden aangeteekend en dat de heer Ollivier bij de teregtzitting van het hof zou bijgestaan worden, niet alleen door den deken van dienst, den heer Plocque, maar bovendien door al de vroegere dekens en door al de leden van den raad der orde.

BORDEAUX 1 *Januarij*. Een aantal reeders, gezagvoerders, makelaars en kooplieden hebben aan de kamer van Koophandel alhier een verzoekschrift ingediend, strekkende om de Regering in overweging te geven of het niet gepast zou zijn het Congres te doen beraadslagen over de onschendbaarheid, zelfs in tijd van oorlog, van het particuliere eigendom ter zee, daar deze gevolgtrekking, volgens de onderteekenaars, zijdelings voortvloeit uit de bepalingen van het Parijzer tractaat, waarbij voortaan de kaapvaart is afgeschaft.

BELGIË.

ANTWERPEN 2 *Januarij*. — Gedurende het afgeloopen jaar is de beweging der stoomschepen tusschen deze haven en de Nederlandsche havens zeer levendig geweest. Dank zij den ijver van de agenten der maatschappij van Maanen en C°., de stoomvaartdienst tusschen Antwerpen, Amsterdam en Rotterdam heeft uitkomsten geleverd waarover de handel der beide Landen zich zeer mag verheugen. Ziehier eenige bijzonderheden ten dezen aanzien.

De stoombooten *Telegraaf III* en *IV* hebben van de maand maart tot op het einde van november 192 reizen gedaan van Rotterdam naar Antwerpen en 192 reizen terug, te zamen 384, voor het transport van reizigers en goederen.

De stoomboot *Telegraaf II* heeft in het begin van 1859 negen reizen van Rotterdam naar Antwerpen en even zoo vele terug afgelegd, dus 18 reizen alleen met goederen.

De stoombooten *Amicitia I, II* en *III* hebben 50 reizen met goederen van Amsterdam naar Antwerpen en even zoo vele terug afgelegd.

De stoombooten *Stad Amsterdam* en *Stad Brussel* hebben 33 reizen met goederen van Amsterdam en Rotterdam naar Antwerpen en Brussel, en even zoo vele reizen terug gedaan.

Totaal voor al de stoombooten der maatschappij 568 reizen.

De dienst der stoomschepen *Telegraaf III* en *IV* heeft vooral uiterst geregeld gewerkt. Deze prachtige booten zijn dag en nacht, niet alleen op het uur, maar zelfs op de minuut vertrokken. Slechts eenmaal heeft eene derzelve, naar Antwerpen bestemd, op een steen in overstroomde landen gestooten hebbende, eene vertraging van één getijde ondervonden, doch de schade is onbeduidend geweest. Deze booten hebben een groot aantal passagiers overgevoerd, waaronder vele hooge personen. De hoeveelheid goederen uit Nederland ontvangen en derwaarts verzonden levert een verbazend bedrag.

DUITSCHLAND.

BERLIJN 1 *Januarij*. — Het is nog niet zoo stellig zeker dat de Prins Regent het adres der Roomsch Katholieke bisschoppen niet beantwoorden zal. Veeleer gelooft men nu dat het een onderwerp van beraadslaging in het Staatsministerie zal uitmaken.

— Het Pruissisch Weekblad doet in zijne nieuwjaarsbeschouwing van heden opmerken hoe het inzonderheid aan de rustige en verstandige houding der Pruissische Regering is dank te weten dat het afgeloopen jaar den gruwel van een vreeselijken oorlog niet over Duitschland heeft zien losbarsten. Na voorts opgemerkt te hebben dat een dreigend gevaar het Pruissische Volk altijd vereenigd vinden zal, maar hoe er nog onderscheid tusschen eenigheid in geest en eenigheid door een van buiten dreigend gevaar bestaat, laat dat blad hierop volgen: „Toen de vrees voor oorlog verdwenen was vertoonde zich in geheel Duitschland de eerste werking der levendig gewordene erkenning van het beklagelijke der bestaande Bonds-Staatregeling, wier eenige verdienste de ontkennende is om verbindtenissen van Duitschers met vreemden tegen Duitschers te verhinderen. Aan alle oorden grepen manifestatien plaats, die op het gevaar wezen en hulp verlangden. Deze geest, niet door eenige kunstmatige opwinding, maar door den helder gewordenen staat der zaken in het leven geroepen, zal zich niet tot het afgeloopen jaar bepalen, maar eene heilzame vrucht voor de toekomst dragen. De meerderheid der Duitsche Ministerien heeft hem meer of minder koud, ja zelfs vijandig ontmoet, en zal dáár waar zij pogingen tot onderdrukking heeft aangewend zijne innerlijke kracht slechts vermeerderd hebben. De Pruissische Regering, de eenige onder de grootere, heeft, zich haren onbaatzuchtigen goeden wil jegens Duitschland bewust, zonder de beweging aan te moedigen, geen twijfel aan hare vriendschappelijke opvatting daarvan overgelaten. Zij heeft ten opzigte van een vraagstuk dat ten diepste in het regtsbewustzijn der Natie ingrijpt, het Keur-Hessische, een vast standpunt ingenomen, uit hetwelk de heeling eener gapende wonde alleen mogelijk is. Dit standpunt, dat der handhaving van het openbaar regt in Duitschland, zal zij, daarvan zijn wij zeker, bij alle voorkomende vraagstukken innemen, in het gerustgestellend bewustzijn dat op dezen weg eene minderheid in de Bondsvergadering nog geene minderheid bij de Natie is; dat de Duitsche Vorsten zich op den duur de waarheid niet verhelen kunnen en dat aan deze, wanneer men zich eerlijk, rondborstig en standvastig aan haar vasthoudt, de overwinning verzekerd is."

— Hier ontvangen brieven uit Petersburg spreken van aldaar genomen proeven met stoom-ijssleden, van welke men zich eene snelheid van vier wersten in het uur belooft.

WEENEN 31 *December*. — Heden middag heeft de nieuwe Fransche Ambassadeur, markies de Moustier, in een plegtig bijzonder gehoor, den Keizer zijne geloofsbrieven overgereikt.

— De Staatsminister graaf Buol Schauenstein is eenige dagen geleden van Mannheim over Marseille naar Rome gereisd, om daar geruimen tijd te blijven.

— De Wiener Zeitung wijdt in lof uit over het Keizerlijk patent van 20 december, hetwelk de voorschriften voor de fabriek- en handwerksnijverheid behelst, en beweert dat Oostenrijk in dit opzigt, zoowel in het beginsel als in de uitvoering, Duitschland is voorgegaan, door definitief te regelen wat sedert 1810 in Pruissen begonnen en pas ten halve, deels nog zeer verward, voltooid is. „Deze wet, zoo luidt het verder, maakt Oostenrijk tot het vaderland der handwerksvrijheid en, wat niet minder gewigtig is, tot dat der wettige regeling der handwerksnijverheid." Sommigen meenen dat op de bovenstaande vergelijking nog al wat valt af te dingen.

— Men heeft hier een artikel in de Augsburger Allgemeine Zeitung niet onopgemerkt gelaten, waarin, na de tamelijk vreemd luidende bewering dat de ontzettende verliezen welke de jongste oorlog aan Oostenrijk gekost heeft het gevolg der verdediging van de Italiaansche geestelijkheid zouden geweest zijn, de Oostenrijksche geestelijkheid ten ernstigste wordt aangemaand de Regering uit hare verlegenheid te redden, door, uit hare rijke bezittingen, een paar honderd millioen ten offer te brengen, waardoor noch de Kerk, noch de ware godsdienst of vroomheid lijden zou, terwijl Oostenrijk alleen door dit hulpmiddel in staat gesteld kan worden zich op het Congres vrij te bewegen en de regten der geestelijkheid krachtig voor te staan.

ITALIË.

TURIJN 31 *December*. — De heer Ratazzi, minister van binnenlandsche zaken, heeft eene circulaire gerigt aan de gouverneurs der provinciën, gedagteekend van den 29 dezer, waarin hij, blijkbaar met het oog op de aanstaande verkiezingen, herinnert aan de vrijheid en de vrijzinnige instellingen, waaraan Sardinië zijne positie onder de volken te danken heeft en waarmede zijne belangen in de toekomst zoo naauw zijn verbonden. De diensten, door Piemont en zijne vrijzinnige regering aan de zaak van Italië bewezen, moeten, volgens den minister, het vertrouwen der openbare meening, met voorbijzien van alle vroegere verdeeldheden, versterken; ten slotte spoort hij de gouverneurs aan, dat zij de bevolking in de ontwikkeling harer vrijheden het middel zullen leeren zien om de zedelijke en stoffelijke kracht van den Staat te vermeerderen.

MILAAN 28 *December*. — De verschillende kiesvereenigingen houden zich ijverig bezig met het vaststellen der kandidaten voor den gemeente- en provincialen raad. Ofschoon afzonderlijk werkzaam worden al die vereenigingen door denzelfden geest bezield en hoogst waarschijnlijk zullen zij zich vereenigen om, in naam der geheele liberale partij, dezelfde kandidaten aan te bevelen. Wat de keuze der kandidaten voor de Wetgevende Vergadering betreft, welke later moet volgen, daaromtrent wordt eene voorloopige vergadering van kiezers voorbereid, ten einde, zoo mogelijk, daarin als beginsel te doen aannemen dat al de kandidaten voor de Kamer hun voornemen moeten te kennen geven om de zaak der aanhechting van Midden-Italië te ondersteunen.

FLORENCE 28 *December*. — De gouverneur Buoncompagni heeft tot heden nog geene politieke handelingen verrigt, maar houdt zich daarentegen ijverig bezig met de organisatie des legers en der nationale garde. Hij bewoont het paleis de la Crocetta en zal op Nieuwjaarsdag een bal geven, waartoe talrijke uitnoodigingen zijn rondgezonden.

BOLOGNA 28 *December*. — De dictator Farini heeft een besluit uitgevaardigd, waarbij een onderstand van 30 livres per maand wordt toegestaan aan al degenen die in de provinciën dell' Emilia zijn geboren en ten gevolge van wonden, in de gevechten van 1848, 1849 en 1859 bekomen, buiten staat zijn om in hun onderhoud te voorzien.

Bij twee andere besluiten van 27 dezer heeft hij bepaald dat met 1 mei 1860 het Sardinische wetboek wordt ingevoerd en dat het grondgebied dell' Emilia zal verdeeld zijn in provinciën, districten, arrondissementen en gemeenten.

Per Telegraaf.

LONDEN 3 Januarij.

Eene alhier uit Rome ontvangene depêche zegt dat de hertog de Grammont uitdrukkelijk heeft verklaard hoe de denkbeelden, in de brochure de Paus en het Congres ontwikkeld, niet het programma uitmaken der Fransche Regering. Men acht het dus waarschijnlijk dat de kardinaal Antonelli naar Parijs zal vertrekken.

PARIJS 3 Januarij.

De Constitutionnel deelt heden het derde gedeelte mede van den brief van den Katholieken journalist.

In een postscriptum verklaart de heer Grandguillot de schrijver van dien brief te zijn, opdat het in acht genomen voorbehoud, door het stuk pour extrait Ferrière te doen teekenen, niet worde beschouwd als duchtte hij de verantwoordelijkheid daarvan op zich te nemen.

(*Tweede depêche.*)

De Bisschop van Troyes heeft in een mandement de overdrijvingen wederlegd, die voorkomen in de brieven aan den Bisschop van Orleans, welke in den Constitutionnel zijn opgenomen.

Frankrijk 3 pc. Slotkoers 68.75.

CALAIS 2 Januarij.

Lord Cowley heeft zich, naar Londen reizende, heden namiddag hier naar Douvres ingescheept.

MARSEILLE 2 Januarij.

Berigten uit Konstantinopel zeggen dat Kibresly pacha ontslagen en door Ruschdi pacha vervangen is. Aali pacha is met de werkzaamheden van voorzitter van den tanzimat belast, welk ambt Ruschdi pacha bekleedde.

TURIJN 2 Januarij.

Bij de plegtige receptie, gisteren bij gelegenheid van den Nieuwejaarsdag in het paleis gegeven, heeft de Koning geenerlei aanspraak gehouden. De hem door sommige dagbladen toegeschreven woorden zijn onjuist.

De benoemingen van den markies Doria tot zaakgelastigde van Sardinië te Lissabon en van den markies Migliorati tot zaakgelastigden bij de Kabinetten van Stockholm en Kopenhagen, bevestigen zich.

WEENEN 3 Januarij.

De tijd van de opening van het Congres is nog niet bepaald. De voorafgaande onderhandelingen daaromtrent worden nog steeds voortgezet.

LONDEN 3 Januarij.

KOFFIJ vast. — THEE iets hooger. — SUIKER, Barbados 1 p. hooger. — RIJST weinig gevraagd. — IJZER 57/6. — OLIE en TALK onveranderd.

LIVERPOOL 3 Januarij.

KATOEN. Heden werden afgezet 7000 b. tot 1/16 hooger.

BERLIJN 3 Januarij.

ROGGE, per Jan. 48, per Voorjaar 46¾ th.

MADRID 2 Januarij.

Spanje 1¾ pc. 33.65; dito 3 pc. 43.65.

PARIJS 3 Januarij.

Frankrijk 3 pc. 68.65 a 68.75; dito 4½ pc. 96. Crediet Mob. 780. Spanje 1¾ pc. 33½; dito binnenl. 3 pc. 43¾.

LONDEN 3 Januarij.

De 3 pc. Geconsolideerden 95⅝. Spanje 1¾ pc. 33; dito Buitenl. 3 pc. 44⅛; dito Cert. 4⅜; dito Amortis. 9¼. Portugal 3 pc. 44⅜. Mexico 3 pc. 22⅝. Peru 4½ pc. 92½; dito Eng. 70¾. Venezuela 4½ pc. 27¾; dito Uitgest. 14½. Holland 2½ pc. 65¼.

WEENEN 3 Januarij.

Nationale Metalliek 5 pc. 78.60. Metall. 5 pc. 71.90. Wissel Londen ƒ 125.25.

FRANKFORT 3 Januarij.

Metalliek 5 pc. 55; dito Nationale 5 pc. 60¾. Spanje 1¾ pc. 32⅝; dito 3 pc. 41¾.

BINNENLAND.

ROTTERDAM 3 Januarij.

De beroemde tenorzanger Roger, die, als vroeger gemeld, door een noodlottig toeval op de jagt zijn arm verloor, is onlangs in de opera te Parijs weder opgetreden en met uitbundigen bijval ontvangen. Men was verwonderd over de gemakkelijkheid waarmede hij zich in zijn spel van zijn kunstarm heeft weten te bedienen. Wij vernemen met belangstelling dat deze kunstenaar het voornemen zou hebben, nadat hij eene reeks van voorstellingen in België zal hebben gegeven, ook Nederland te bezoeken.

Z. M. heeft bij onderscheidene besluiten goedgevonden te bepalen, dat zoo lang dr. L. P. J. Snabilié aan het hoofd van de geneeskundige dienst der landmagt geplaatst zal wezen, zijne betrekking geassimileerd zal zijn aan den rang van generaal-majoor; te benoemen den 1sten luitenant F. J. Hogedoorn, van het instructie-bataillon, tot directeur van het garnizoenshospitaal te Amsterdam; te bepalen, dat de vestingwerken in het Hertogdom Limburg (die tot dusver onder een afzonderlijk beheer gesteld waren) voortaan tot de 2de inspectie van fortificatiën zullen behooren.

Bij verschillende Koninklijke besluiten is benoemd tot ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Meeden en Muntendam, de heer F. C. G. van Motman, thans ontvanger derzelfde middelen te Haarlemmermeer; is het ontvangkantoor der directe belastingen en accijnsen te Westzaan ingetrokken en vereenigd met dat derzelfde middelen te Zaandijk c. a., onder voortdurend beheer van den ontvanger A. Roelans aldaar, en is de heer D. van der Kellen, eerste stempelsnijder bij 's Rijks Munt, aangewezen om gedurende het jaar 1860, in geval van afwezigheid van een der leden van het Muntcollegie en bij de behandeling der onderwerpen vermeld in artt. 3, 7 en 10 der wet van 1 junij 1850 (Staatsblad n.° 25), de plaats van den afwezige te vervullen.

Door Z. M. is aan mr. J. P. N. Ermerins, op zijn daartoe gedaan verzoek, eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van procureur bij de arrondissements-regtbank te Zierikzee.

De Minister van Finantien heeft bekend gemaakt, dat de 241ste Staatsloterij zal bestaan uit 20,000 loten, 10,000 prijzen en 2 premiën; dat de collecte dezer loterij wordt geopend den 30 dezer en gesloten den 11 februarij; dat de trekking der eerste klasse zal aanvangen den 27 februarij, en dat de laatste honderd nommers zullen worden getrokken op 29 mei.

Ten gevolge van het Koninkl. besluit, houdende wijziging van het bedrag der soldijen en reisgelden

---

was, meent de boer van onze dagen dat de aanvoer van mest van buitenaf nimmer een einde zal nemen. Hij denkt dat het veel eenvoudiger is guano en beenderen te koopen, dan de elementen waaruit zij bestaan op te zamelen uit de riolen der steden, en dat, wanneer zich ooit het gebrek aan eerstgenoemde stoffen mogt voordoen, het tijds genoeg zal zijn om de toevlugt te nemen tot de laatstgenoemde. Van al de verkeerde begrippen der landbouwers is dit het gevaarlijkste en noodlottigste.

Wanneer het duidelijk is dat geen Land ten eeuwigen dage een ander Land van koren kan voorzien, dan is het nog veel duidelijker dat de aanvoer van mest uit een ander Land nog spoediger moet ophouden, daar door den uitvoer de productie van graan en vee in zulk een Land zoo snel vermindert dat die vermindering binnen korten tijd den uitvoer moet verbieden. Wanneer men bedenkt dat een pond beenderen in zijn phosphorzuur de noodige eigenschappen bevat tot het voortbrengen van 60 pond tarwe, dat de Engelsche akkers door den invoer van 1000 ton beenderen in staat zijn gesteld tot de opbrengst van 200,000 schepels tarwe meer gedurende eene reeks van jaren, dan zij zouden hebben opgebragt zonder dat, dan kan men nagaan welk een onmetelijk verlies aan vruchtbaarheid de Duitsche akkers hebben geleden door den uitvoer van zoo menige honderdduizend ton beenderen, die van Duitschland naar Engeland zijn gegaan. Het is na te gaan dat, wanneer deze uitvoer hadde voortgeduurd, Duitschland zoo ver zou zijn gekomen dat het niet langer in staat ware geweest te voorzien in de behoefte zijner eigene bevolking aan graan. In onderscheidene streken van Duitschland, van waar vroeger groote hoeveelheden beenderen werden uitgevoerd, heeft zich nu reeds het geval voorgedaan dat er voor meer geld aan guano moet worden aangevoerd dan de beenderen hebben opgebragt, die noodig waren om de oogsten van vroegere dagen te kunnen verkrijgen.

De uitvoer van beenderen uit Duitschland werd gedurende zoo vele jaren alleen mogelijk gemaakt door de mindere kennis die de Duitsche landbouwers hadden van den waren aard van hun bedrijf dan de Engelsche; zij meenden dat praktijk en wetenschap leeringen verkondigden, die met elkander in strijd waren, en dat zij in den grond van elkander verschillen, zoodat men zich niet op de wetten der natuur maar op hulpmiddeltjes moest verlaten. De zaken hebben thans eene betere wending genomen, ofschoon niet in die mate als wenschelijk zou zijn, want de Duitsche landbouwers begrijpen tot nog toe niet algemeen de waarde van de elementen die de beenderen opleveren ter instandhouding van de tegenwoordige vruchtbaarheid hunner akkers (om niet te spreken van het herkrijgen der vroegere vruchtbaarheid), want indien zij dit allen begrepen, zou geen van hen meer beenderen kunnen bekomen, of althans niet meer daarvan dan vertegenwoordigd wordt door het graan en het vee dat hij ter markt brengt.

De prijs der beenderen is in Duitschland zoo zeer gestegen dat de uitvoer daarvan niet langer mogelijk is, en wanneer aan den Engelschen handel de vraag werd gesteld, van waar hij den Engelschen landbouwer voorziet van deze voor hem onontbeerlijke mest, dan zou het antwoord verwondering baren; want die handel heeft de bewoonde gedeelten der aarde reeds zoozeer uitgeput, dat de fabrikant van superphosphaat zijne hoop alleen kan vestigen op de phosphorzure kalk uit het mineraalrijk.

Ten aanzien der guano houd ik mij verzekerd dat binnen 20 of 25 jaren, zelfs wanneer het verbruik van deze meststof in niet meer dan gelijke mate als tot hiertoe bleef voortduren, daarvan in Zuid-Amerika naauwelijks genoeg zou overblijven om een schip te bevrachten. Wij willen evenwel aannemen dat de voorraad van guano en van beenderen nog 50 jaren en zelfs langer strekke, — hoedanig zal de toestand van Engeland zijn, wanneer die voorraad is uitgeput?

Dit is een van die vragen, welke het gemakkelijkst zijn te beantwoorden. Wanneer het gewone rioolstelsel in stand blijft, dan worden de ingevoerde mest, guano en beenderen afgevoerd door de riolen der steden, die sints eeuwen de guano-elementen der Engelsche akkers als in een bodemloozen put hebben verzwolgen, en na een zeker aantal jaren zal het land zich juist in denzelfden toestand bevinden als vóór den aanvang van den invoer van guano en beenderen. Ten slotte zal Engeland de bewoonde Landen van Europa tot volkomen uitputtens toe beroofd en ze buiten staat gesteld hebben om langer koren en mest op te leveren; het zal niet rijker zijn dan vroeger aan middelen om koren en vleesch op te leveren, maar van dat oogenblik af zelfs armer worden aan die hulpmiddelen.

Door middel van den invoer van guano en beenderen is evenwel de bevolking, ten gevolge van de vermeerderde productie van graan en vee, in sterker evenredigheid toegenomen dan zonder dien invoer van meststoffen mogelijk zou geweest zijn, en deze bevolking zal zich tot de Regering van den Staat wenden met de natuurlijke vraag om voedsel.

Wanneer men het niet voor wenschelijk houdt, dat het evenwigt tusschen de bevolking en den voorraad van voedingsmiddelen worde hersteld door middel van menschenlevens kostende oorlogen en omwentelingen (waarbij gebrek aan voedingsmiddelen altijd eene zekere rol gespeeld heeft), of wel door vernielende onheilen, besmettelijke ziekten of hongersnood, of eindelijk door de landverhuizing in het groot, — dan moet men bedenken dat de tijd is gekomen om een juist inzigt te verkrijgen in hetgeen bijdraagt tot de instandhouding en vermeerdering der bevolking. Daar is slechts zeer weinig nadenken noodig om tot de overtuiging te komen dat de verhouding der bevolkingen wordt beheerscht door eene groote en duidelijke natuurwet, uit kracht waarvan de terugkeer, duur, vermeerdering of vermindering van een natuurlijk verschijnsel afhangt van den terugkeer, den duur, de vermeerdering of vermindering van zijne eigenschappen. Die wet beheerscht den terugkeer der oogsten op onze akkers, de instandhouding en vermeerdering der bevolking, en het is gemakkelijk na te gaan dat een inbreuk op die natuurwet op al deze verhoudingen een noodlottigen invloed moet uitoefenen, die op geene andere wijze kan worden vermeden dan door het wegnemen van zijne oorzaken. Wanneer het dus erkend is dat sommige bestaande omstandigheden een noodlottigen invloed uitoefenen op de akkers; wanneer het te voorzien is dat de voortduring daarvan den ondergang van den landbouw met zich moet voeren; wanneer er slechts één enkel middel bestaat onder die welke tot hiertoe aan dien noodlottigen invloed weêrstand hebben geboden en dien minder hebben doen gevoelen op hetwelk men zich veilig kan verlaten ter waarborging van eene bestendige vruchtbaarheid onzer akkers, en dit middel door eene geringe verandering en verbetering van den gebrekkigen staat van zaken kan worden verkregen, dan komen wij tot de meening dat eene Natie al hare verstandelijke en stoffelijke krachten behoort aan te wenden ter beveiliging van de grondvoorwaarden harer welvaart.

Er is beweerd dat het vergaderen van meststoffen uit de riolen der groote steden onuitvoerbaar is. Ik ben niet onbekend met de zwarigheden die zich daartegen opdoen. Zij zijn inderdaad zeer groot, maar wanneer de bouwmeesters in overleg wilden treden met de mannen der wetenschap ten opzigte van deze twee oogmerken: het afvoeren der stoffen in de riolen en het verzamelen daaruit van de voor den landbouw bruikbare elementen, — dan twijfel ik niet of men zou tot een goed resultaat komen. Verstand, vereenigd met kapitaal, vertegenwoordigt eene magt in Engeland, die menige zaak van schijnbaar veel grootere moeijelijkheid mogelijk en uitvoerbaar heeft gemaakt. Ik zie de oplossing der questie omtrent het rioolstelsel met levendige belangstelling te gemoet, want indien zij in Engeland werd beslist zonder te letten op de behoeften van den landbouw, dan zouden wij naauwelijks op een beteren uitslag ten aanzien van het Vasteland kunnen blijven hopen.

Ik voeg hier nog een enkel woord bij, naar aanleiding van eene misvatting waarin men onlangs in een schrijven betrekkelijk deze zaak is vervallen. Zij spruit voort uit de verwarring der voorwaarden tot het bestaan van een Staat met die tot het instandhouden van zijne bevolking.

In de natuurkundige wetenschappen weten wij niets van een Staat — van zijne magt of zijne zwakheid. Wij kennen alleen landen, hunne geologische formatie, hun klimaat en hun bodem, en of die bodem de natuurlijke eigenschappen bezit ter onderhouding van menschen en dieren. Op plaatsen, waar die eigenschappen in overvloed worden aangetroffen en geologische omstandigheden hunne werking niet belemmeren, kan het menschelijk geslacht niet uitsterven. De meest vernielende oorlog kan een Land niet berooven van de eigenschappen welke de natuur het verleend heeft; evenmin kan de vrede ze schenken aan een Land, waaraan de natuur ze onthouden heeft.

Landen kunnen vruchtbaar zijn en geschikt worden om te voorzien in het onderhoud van eene uitgebreide bevolking, wanneer sommige ongunstige invloeden die door hunne onbelemmerde werking het bebouwen van den grond onmogelijk zouden maken, door het menschelijk vernuft worden overwonnen, of wanneer een Land al de eigenschappen bezit tot vruchtbaarheid, uitgenomen eene enkele, en wanneer dan in die eene van buiten wordt voorzien. Wanneer Nederland geene dijken bezat, die met groote kosten moeten worden in stand gehouden, zou het graan noch vee opleveren; het Land zou onbewoonbaar zijn. Op eene dergelijke wijze beschermt de bewoner van een oasis in Afrika door dijken zijne korenvelden tegen de stormen der woestijn, die zijn land met dor zand overdekken; en wanneer de heer Layard genegen is de vraag te beantwoorden, welke men daaromtrent aan hem kon rigten, dan zal hij zeggen dat het verval van een bewonderenswaardig stelsel van besproeijing de bestendige instandhouding van eene groote bevolking in Assyrië en Mesopotamië onmogelijk heeft gemaakt.

Ik weet dat de onheilsprofeten ten allen tijde bespot zijn door hun eigen geslacht; maar wanneer de geschiedenis- en de natuurwetten eenigen grond kunnen opleveren voor eene juiste gevolgtrekking, dan is er niets hetwelk vaster staat dan dit: dat wanneer het Britsche volk zich geene moeite geeft om de vervulling der natuurlijke voorwaarden voor de bestendige vruchtbaarheid van zijn land te verzekeren, — wanneer het toelaat dat de goede eigenschappen van zijnen bodem worden verspild, gelijk dat tot hiertoe heeft plaats gehad, zijne akkers en weiden binnen een niet ver verwijderden tijd zullen ophouden hunne schatting te leveren van koren en vee. Maar het behoort niet tot het gebied der natuurwetenschap om de vraag te behandelen of de magt, de kracht en de onafhankelijkheid der Natie zullen bewaard blijven, ook nadat men allengs dien staat van zaken zal bereikt hebben.

Geloof mij, enz.

JUSTUS VON LIEBIG.

van de onderofficieren en verdere militairen tot de onderscheidene korpsen des legers behoorende, mitsgaders van de hoeveelheid van het ration munitiebrood, bij de landmagt verstrekt wordende, heeft de Minister van Oorlog de militaire autoriteiten uitgenoodigd het munitiebrood, in plaats van om de drie dagen, zoo als tot dusverre heeft plaats gehad, voortaan om de twee dagen aan de daartoe geregtigden te doen verstrekken, en verder te kennen gegeven dat de geëmploijeerden bij de militaire zieken-etablissementen insgelijks het verhoogde ration munitiebrood van 75 looden zullen genieten, terwijl de vergoeding voor brood, welke, tot een bedrag van 7½ cent per man daags, door de korpsen aan de kassen der garnizoens-infirmerien, voor de daarin verpleegd wordende militairen, moet worden afgedragen, onveranderd blijft.

Van wege de Nederlandsche Bank zijn den 31sten ll., naar aanleiding van het Koninklijk besluit van den 9 junij 1852 (Staatsblad n.º 124), de volgende opgaven openbaar gemaakt:

Omloopende Bankbiljetten.......	f 88,461,120.—
Saldo's van Rekeningen-courant..	- 40,935,570.43
Munt- en Munt-materiaal........	- 101,349,395.24

DORDRECHT 2 *Januarij.* — De Kamer van koophandel en fabrieken alhier heeft, even als die te Rotterdam en elders, besloten, zich bij adres tot den Minister van Buitenlandsche Zaken te wenden, met verzoek om de pogingen der Bremer handelaren krachtig te ondersteunen, ten einde op het aanstaande Congres te Parijs eene verandering van de beginselen omtrent het algemeen zeeregt te doen aannemen.

— Omstreeks 11½ ure in den afgeloopen nacht werd een persoon ontdekt die op een dakvenster van het gebouw aan de Landswerf bezig was het lood los te maken, dat men kort daarop op den weg hoorde nedervallen. De politie, hiervan onderrigt, heeft op de plaats onder anderen een kleedingstuk en klompen enz. gevonden, waarvan het kleedingstuk herkend werd te behooren aan F. v. d. B., die op het oogenblik had weten te ontkomen, doch later door de agenten van politie, C. Hoekman, J. de Vries en P. Keyzer, is opgespoord en aangehouden.

'S GRAVENHAGE 3 *Januarij.* — H. M. de Koningin-Moeder heeft heden ochtend Scheveningen bezocht en de naaischool aldaar bezigtigd. Morgen zal er in de kapel van H. M. eene plegtige dienst gevierd worden.

— Heden middag heeft er bij den attaché van het Engelsch gezantschap, den heer Hope, een diner plaats, waaraan de secretarissen der andere gezantschappen deel zullen nemen.

— De Hooge Raad der Nederlanden heeft heden vernietigd een arrest van het Hof in Zuidholland, waarbij L. Steenwoude in hooger beroep was veroordeeld tot gevangenisstraf en geldboete ter zake van laster, en de zaak verwezen naar het Hof in Utrecht, om aldaar op nieuw te worden onderzocht en afgedaan.

— Het Provinciaal Geregtshof in Zuidholland heeft heden in hooger beroep uitspraak gedaan in de zaak van J. A. C. Kemp, machinist aan de stoommachine der stad Schiedam onder de gemeente Matthenesse, hem schuldig verklaard aan diefstal als handwerksman in de werkplaats alwaar hij gewoon was te werken en veroordeeld tot een jaar cellulaire gevangenisstraf.

— De heer Burgemeester heeft heden de zitting van den Gemeenteraad geopend met eene redevoering, waarin hij den leden zijne heilwenschen toebragt bij den aanvang van het Nieuwejaar, en tevens in breede trekken ontwikkelde al hetgeen in het afgeloopen jaar tot nut en welzijn der gemeente verrigt was.

Onder de mededeelingen, door den Voorzitter vervolgens gedaan, merkte men o. a. op eene missive van den heer mr. L. Metman, houdende mededeeling dat hij, uithoofde eener door Z. M. hem opgedragene zending, zich gedrongen gevoelt zijn ontslag te nemen als lid der plaatselijke schoolcommissie. Daar de afwezigheid van den heer Metman slechts voor eenige maanden zal zijn, is besloten hem uit te noodigen op zijn besluit terug te komen. Voorts is besloten den heer E. de Langen, die heden zijn 50jarig jubilé als stads-apotheker viert, een diploma uit te reiken, als eene hulde voor de vele en belangrijke diensten aan de gemeente bewezen en als een blijk van 's Raads hooge goedkeuring voor de uitmuntende wijze, waarop hij zijne betrekking gedurende 50 jaren heeft waargenomen.

— Gisteren werd den heer J. W. Broex, tot hiertoe commies bij het Ministerie voor de zaken der Herv. Eeredienst enz., op zijn verzoek wegens hoogen ouderdom op pensioen gesteld, bij zijn afscheid door den Minister en de ambtenaren als een voortdurend aandenken van zijne langdurige ambtsbetrekking, geschenken aangeboden, die hij met innige gevoelens van erkentelijkheid en vriendschap heeft aangenomen.

— Men verneemt dat een geacht deskundige bezig is met het maken van een plan voor de haven te Scheveningen, waarin geheel nieuwe denkbeelden zijn ontwikkeld.

STOLWIJK 3 *Januarij.* — Vóór eenige dagen is alhier overleden Willem Ooms, in den ouderdom van 92 jaren en 19 weken. Als eene bijzonderheid wel der vermelding waardig kan worden medegedeeld, dat hij heeft nagelaten 10 kinderen en behuwdkinderen, 70 kleinkinderen en 80 achterkleinkinderen, waarvan het oudste 24 jaren oud is.

WILLEMSTAD 2 *Januarij.* — Alhier heeft de aanbesteding plaats gehad van het maken van een kruidmagazijn te Ooltgensplaat, welk werk is aangenomen door den heer K. van Spanje te Sliedrecht, voor de som van ƒ41,600.

AMSTERDAM 3 *Januarij.* — Aan den vroegeren directeur der schilderkunst aan de Koninklijke Akademie alhier, den heer L. Roijer, is door zijne leerlingen eene dankbare hulde gebragt door het ter hand stellen van een prachtig fluweelen album met vergulde ornamenten, bevattende eene teekening van ieder hunner en een blad, waarop zij hunne namen geteekend hadden. Op het album was een zilveren plaatje met gegraveerd opschrift: Aan L. Roijer van zijne dankbare leerlingen, den 1 januarij 1860.

— Volgens de kwartaal-staten wegens het direct vervoer van koopmanschappen van Amsterdam naar den Rijn en vice versa, blijkt dat te hebben bedragen in het vierde kwartaal 1859: van den Rijn ruim 185,644 centenaars, naar den Rijn ruim 203,710 centenaars; over het geheele jaar 1859: van den Rijn ruim 1,103,221 centenaars; naar den Rijn ruim 753,714 centenaars.

ALKMAAR 2 *Januarij.* — In het afgeloopen jaar zijn alhier ter stads waag gewogen 18,768 stapels kaas, wegende te zamen 3,807,201 Ned. ponden.

UTRECHT 3 *Januarij.* — Gisteren namiddag tegen 3 ure ontstond brand in de bierbrouwerij *de Boog*, die een te ernstiger aanzien verkreeg, daar het met tabak en andere waren gevulde pakhuis van de heeren Peletier er neven stond. De hulp der brandspuiten, en de goede zorgen door alle overheden besteed, hebben het vuur binnen bepaalde grenzen weten te houden. Tegen 7 ure was men den brand meester. De burgemeester, de majoor der schutterij, de komp. van het piket, de brandweer, in één woord allen die er behoorden te wezen, waren zeer spoedig op de plaats, en allen waren volijverig in het vervullen van hunne pligten. De vereeniging tot redding van goederen bij brand, heeft o. a. in het voorloopig bergen van belangrijke waarden, waarin zij door velen welwillend werd bijgestaan, ten volle ook ditmaal getoond, dat hare daarstelling van groot belang kan wezen, voor hen, dien het onheil van brand soms treffen kan. (*U. C.*)

VLISSINGEN 1 *Januarij.* — Ondanks het gestrengste toezigt en de meeste waakzaamheid, worden er van tijd tot tijd diefstallen van koper enz. aan 's Rijks werf gepleegd, die door het bestaan van die heillooze opkoopers-huizen, welke zoo vele rampen in arbeidershuisgezinnen stichten, schijnen te worden aangemoedigd. Zekere C. Klee, kistbewaarder aan de marine, werd gisteren avond in verzekerde bewaring genomen, en bevond men bij hem eene vrij aanzienlijke hoeveelheid koperen spijkers en stukken koper. In de gevangenis alleen gelaten, vond men den ongelukkige weinige oogenblikken daarna ontzield in een hoek zitten; hij had zich zelven met een zijden halsdoek verworgd en laat eene jonge vrouw en twee jeugdige kinderen in de diepste ellende achter.

BRUINISSE 1 *Januarij.* — Sedert eenigen tijd vertoont zich alhier en in de omstreken veel bedrijvigheid met de verzending van oesters naar Hamburg; de toezending gaat wekelijks bij groote hoeveelheden geregeld voort; ook naar Engeland worden van dit artikel, waarvan de kwaliteit uitmuntend en de kwantiteit nog al groot is, met veel vraag daar heen gezonden, hetgeen dan ook eene prijsverhooging ten gevolge heeft.

'S HERTOGENBOSCH 2 *Januarij.* — Omtrent den ontsnapten wolf verneemt men dat hij, wel verre van geschoten te zijn, ll. vrijdag te Berlicum twee geiten uit een stalletje heeft geroofd en een varken gebeten. Een dier geiten heeft hij geheel verslonden, van de tweede heeft men echter nog overblijfselen gevonden, welke het dier onder den grond schijnt te hebben gestopt. Onderscheidene personen hebben den wolf tot des avonds ten 5 ure nagejaagd, doch in de bosschen onder Nuland met het vallen van den avond uit het oog verloren. Den volgenden nacht heeft de wolf zich weder op dezelfde plaats vertoond, alwaar hij de overblijfselen van eene der geiten had geborgen en daar een diepen kuil gegraven heeft. Zaturdag morgen zijn weder verscheidene personen uitgetogen om op nieuw jagt op het dier te maken en te trachten het meester te worden.

— Met leedwezen verneemt men, dat ten gevolge van den hoogen waterstand, de werken aan de uitwateringssluis aan het fort Crevecoeur, tot afsluiting der Dieze, zijn moeten gestaakt worden, en dat de binnendam voor de in uitvoering zijnde schutsluis geopend, en alzoo de sluisput is volgeloopen, waardoor eene groote vertraging in de daarstelling van dit nuttige en voor handel en scheepvaart zoo noodzakelijke werk zal worden ondervonden.

MAASTRICHT 2 *Januarij.* — Het water in de Maas is thans zoo hoog, dat de omstreken van Wijck zijn overstroomd.

BARNEVELD 2 *Januarij.* — De afloop der veemarkten is in 1859 niet ongunstig geweest. De veeprijzen waren hoog. Er werden aangevoerd 186 paarden, 386 koeijen en kalveren, 672 varkens, 8784 hamels, 9583 ooijen, 3809 lammeren, te zamen 23,420 stuks vee.

ZUTPHEN 2 *Januarij.* — In den afgeloopen nacht heeft onze stad, ja het geheele vaderland, een groot verlies geleden. De heer D. Bomhoff Hz., bekend letterkundige en lexikograaf, is in den ouderdom van 69 jaar overleden. Hij was geboren te Vaassen, en verhief zich, door eigene werkzaamheid des geestes, van papiermakersjongen tot een der eerste taalkundigen van ons Land. Nederig van gemoed, bescheiden in omgang en toegankelijk voor een ieder, was hij algemeen geacht bij al degenen, met wie hij in eenige betrekking stond.

ZWOLLE 2 *Januarij.* — Gisteren avond omstreeks 10 ure ontstond buiten de Kamperpoort alhier, bij den landbouwer Vosman, brand, welke zich spoedig aan de belendende gebouwen mededeelde. Ongeveer ten 11½ ure was men den brand meester, nadat twee huizen, waarin drie huisgezinnen woonden, twee hooibergen, zeven stuks koebeesten en het grootste deel van de inboedels van twee gezinnen eene prooi der vlammen waren geworden. De menschen, bij wie de brand ontstond, hadden zich reeds ter ruste begeven en hebben zich met moeite gered. Het grootste gedeelte moet, naar men verneemt, voor brandschade verzekerd zijn.

WIJHE 1 *Januarij.* — Als eene zeldzaamheid, vooral in dit jaargetijde, deelt men mede dat in den muur van den landbouwer J. H. alhier een musschennest met eenige zich daarin bevindende eijeren gevonden is, waarop de moeder reeds zat te broeijen.

LEEUWARDEN 31 *December.* — Gisteren heeft te Heereveen de aanbesteding plaats gehad van het aanleggen van twee kunstwegen in de gemeente Schoterland. De eene weg, lang 8717 el, is aangenomen door P. J. Bosma te Lemmer, voor ƒ29,800; de andere, ter lengte van 3199 el, door R. Zwolsman te Kuinre, voor ƒ12,600.

Blijkens berigt van Zr. Ms. Consul-Generaal te Mannheim, is in het Badensche Regeringsblad van 27 december 1859 het besluit afgekondigd, waarbij, met 1 januarij 1860, het verbod om paarden uit te voeren uit de Staten, een deel uitmakende van het Tolverbond, opgeheven is.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM 3 Januarij.

OVERLEDEN: D. Cijfer, z., 1 j. — H. W. van Lint, d., 1 j. — M. P. Larson, d., 33 j. — G. Nourisse, z., 2 m. — M. C. H. Hagen, d., 2 j. — A. Anderman, z., 5 m. — L. van Rijn, z., 2 j. — G. J. Mes, z., 20 j. — H. Oostendorp, man van L. J. Bouman, 54 j. — G. Freelink, vrouw van W. F. S. Drescher, 49 j. — G. de Jong, man van H. van Noordt, 73 j. — H. J. Tombroek, d., 1 j. — J. Lagewaardt, z., 4 m.

BEVALLEN: A. Dijksman, geb. van der Torre, d. — P. Weits, geb. Schipper, d. — T. G. Wierckx, geb. van Beuzekom, d. — A. van Doorn, geb. van Weeghel, d. — M. C. van Leeuwen, geb. Hoogstraten, z. — R. G. Stadlmair, geb. Neugebauer, d. — E. J. Linze, geb. Geurtse, d. — A. M. Franzen, geb. Dirksen, z. — J. Rensdorp, geb. Moreel, d. — W. J. Verkerk, geb. Seenee, z. — A. A. M. Lund, geb. Voorburgh, d. — M. C. van der Wel, geb. Keegel, d. — A. van Vliet, geb. Top, z. — W. C. Botermans, geb. Visser, d. — M. J. Weeber, geb. Schoon, z. — G. Hill, geb. van Galen, z. — K. van Driel, geb. Bol, d. — C. J. van der Meer, geb. Strick, d. — M. Bosselaar, geb. Stolk, d.

240ste Staats-Loterij.

5de Klasse, 4de Lijst.

Trekking op 3 Januarij.

GETROKKEN PRIJZEN.

Prijs van ƒ 2000: N.º 9784
" " - 1000: " 15459 15558
" " - 400: " 14597 15567
" " - 200: " 838 7645 12597 7313
" " - 100: " 1348 6614 6920 14404
15145 16134 16745 18132

Prijzen van ƒ 70:

90	2906	4987	7301	9444	11684	14186	16952
297	2949	5139	7410	9519	11738	14485	16984
499	2965	5304	7496	9626	12004	14563	17253
572	3047	5634	7636	9651	12124	14678	17263
627	3124	5803	7714	9782	12125	14741	17448
903	3225	5826	7715	9796	12231	14839	17487
948	3513	5911	7746	9848	12323	15003	17768
1020	3613	6094	7782	9913	12420	15316	17933
1034	3685	6202	7819	9976	12536	15472	17965
1081	3703	6226	7836	10134	12542	15520	18172
1165	3747	6257	7869	10501	12689	15523	18218
1207	3772	6279	8120	10565	12716	15620	18278
1222	3851	6307	8185	10773	12722	15686	18477
1246	3877	6358	8223	10783	12749	15736	18541
1518	4140	6432	8405	10822	12924	15757	18797
1628	4156	6464	8523	10833	13033	15916	18799
1777	4164	6477	8572	10861	13035	15933	18843
2040	4169	6523	8711	10893	13194	15953	18957
2070	4194	6537	8751	10938	13239	15959	19012
2084	4420	6590	8772	10998	13252	16083	19129
2116	4467	6673	8882	11084	13300	16188	19302
2233	4490	6807	8886	11095	13325	16208	19353
2298	4602	6843	8911	11118	13327	16273	19391
2311	4644	6882	8912	11263	13402	16280	19541
2447	4680	6888	9014	11520	13820	16298	19547
2471	4712	6926	9098	11541	13932	16430	19566
2498	4731	7082	9183	11631	14008	16559	19577
2685	4880	7092	9339	11637	14021	16728	19727
2723	4935	7165	9349	11662	14164	16843	19740
2755	4940	7257					

Cargalijsten.

Rotterdam.

BATAVIA, Henderika, W. van Aalborg. — 7083 b. Koffij, 1668 kan. Suiker, 878 sch. Tin en 1072 bos. Bindrotting, N. H. M.

ALICANTE, Aegir, E. Hultman. — 62 pijp. Wijn, C. Ellinckhuysen en Zn.; 902 pakk. Matten, Vermaat en van der Loo.

Scheepstijdingen.

Brouwersh. *Aangek.*
3 jan. *Erasmus*, van Heiningen, Helvoet
Alexandrine, Titcomb, dº (als bijlegger)
Vertrokken.
Margaret, Scantlebury, Zierikzee
Celt, Copeman, Newc.
(Z. — Z. O.)

Hellevoet *Vertr.*
3 jan. *Erasmus*, van Heiningen, Brouwersh.
Leila, Haines, Baltimore
Alexandrine, Titcomb, New-Orleans
Regalia, Cuthberson, Hartlepool
De *Norfolk* (st.) is, na de *Rhône* (st.) op de Kanaalhaven gebragt te hebben, boven rond opgestoomd.
(Z.Z.O.—Z.Z.W.)

Brielle *Vertr.*
3 jan. *Leo* (st.), Londen
Magnet, Dodds, Newc.
Elise, Lawrence, Sunderland
Scipio, Lovell, Shields
Vulcan, Gooding, Boness
(Z. O.—Z. ten W.)

Maassluis (Z.)
3 jan. Niets gepasseerd.

Amsterdam *Vertr.*
3 jan. *Koning Willem III*, Zeylstra, Soerabaija

Texel (Z.W.) *Aang.*
2 jan. *Ranger* (st.), Londen

Nieuwe Diep *Zeilkl.*
2 jan. *Amazone*, Abbink, Sydney (N.Z.W.)
Jacoba & Christina, Jaski, Melbourne
Azia, Molenaar, Batavia
Nicot, Amesz, dito
Wassenaar, Hofstee, dito
Sliedrecht, v. Wijngaarden van Rees, Buenos-Ayres
Louisa, Johansen, Konstantinopel
Jonge Walrave, Gnodde, Triest
Jacob Jr., Bakker, Genua
la Asturiana, Valdez, Bilbao
Angelita, Galarza, dito

Vlie (W.)
1 jan. Niets gepasseerd.

Vlissingen *Aangek.*
1 jan. *Byzantium*, Stevens, Odessa
Abeona, Don, Buenos-A.
Vrede, Niekus, dito
Elisabeth, Bijl, dito
2 *Revenue*, Luce, N.-York
Berdianska, Page, Odessa

—o—

Kanagawa *Vertr.*
18 oct. *Jacob & Anna*, Petersen, Shanghai
Christiaan Louis, de Vos, dito

Callao *Aangek.*
11 nov. *Aletta Augusta*, Tinholt, Chinchas (vertr. 16 n. Engeland)

Suriname *Aangek.*
20 nov. *Triton*, Duinker, Amsterdam
24 *Jonkvrouw Geertrui*, Brouwer, dito

New-York *Aangek.*
18 dec. *David Hoadley*, Magna, Antwerpen
20 *Diligentia*, Ruyl, Triest

Tunis *Aangekomen.*
20 dec. *Zwaan*, Riedijk, Antwerpen

Triest *Aangek.*
29 dec. *Cornelia* (st.), Rotterdam

Venetië *Aangek.*
27 dec. *Voorwaarts*, Douwes, Amst.
Jantina Kobina, de Jonge, Dordt

Genua *Aangek.*
24 dec. *Udo Frederik*, v. d. Werf, Amst.

Barcelona *Uitgekl.*
23 dec. *Jantina Ikina*, Lever, Benicarlo en Bordeaux

Rouaan *Vertr.*
30 dec. *Zeemeeuw*, Kruithoff, Rotterdam

Queenstown *Aang.*
30 dec. *Cesar*, Nevels, Monte-Video

Londen *Aangek.*
2 jan. *Fennechina*, Koetze, Sevilla

Gravesend *Aangek.*
31 dec. *Catharina*, Duintjer, Sevilla
1 jan. *Alberdina*, Scherpbier, Maroim

Hartlepool *Aangek.*
31 dec. *Sheldrake* (st.), Rotterdam

Newcastle *In lading*
30 dec. *Ulysses*, Möllinger, Makasser

Blakeney en Clay *Aangekomen*
31 dec. *Henriette*, Stam, Marseille

Grangemouth *Vertr.*
30 dec. *Dankbaarheid*, Kamphuis, Monterey

Antwerpen *Vertr.*
2 jan. *St. Willebrordus*, Boekhout, Malta

Hamburg *Aang.*
31 dec. *Gezina Lammechina*, Braamhorst, Amst.
1 jan. *Drei Gebrüder*, Hanken, dito
Elbrandina, Atzema, Nantes

Bremerhaven *Aang.*
30 dec. *Shakespeare*, Fechter, Batavia

Kopenhagen *Uitgekl.*
30 dec. *Hooite Wicher*, v. d. Leest, Malmoe

In de **Sond** *Aangek.*
31 dec. *Diedrich Pentzien*, Voss, Riga n. Maas

—o—

Elseneur 30 dec. De alhier afgekeurde Ned. kof *Annegiena* van Pekela (bevorens gemeld) is gisteren voor 1850 rth. in veiling verkocht.

Gravesend 30 dec. Het schip *Hercules*, kapit. Detering, van Amsterdam naar Batavia, is alhier binnengeloopen; moet nagezien worden.

Lowestoffe 30 dec. De Spaansche brik *Trinidad*, van Christiansund n. Santander, is op Holmsand verongelukt, doch het volk gered.

Portsmouth 1 jan. Binnengeloopen *Clara*, k. Ocket, van Laguna naar Antwerpen, met gebrek aan proviand enz.

Penzance den 31 dec. Binnengeloopen *Louise*, de Paepe, van Odessa naar Falmouth, lek en met overgeworpen lading.

Llanelly 30 dec. De bark *Sir Henry Pottinger*, kapit. Burns, van Caldera naar Liverpool, is gisteren op de bank van Carmarthen gestrand en verbrijzeld.

Berwick den 31 dec. Binnengeloopen *Elsina*, k. Mulder, met gerst van Karrebecksminde n. Londen, met verlies van anker en met schade; moet repareren.

Malta 24 dec. Het schip *Johannes*, k. Hansen, v. Alexandrië n. Falmouth, is lek alhier binnengeloopen.

Kanagawa 20 oct. Het Ned. schip *Nassau*, kapit. Huffnagel, is alhier afgekeurd en zal verkocht worden. — De *Argonaut*, kapt. Carst, ligt nog (onbestemd) alhier ter reede.

—o—

Gepraaid:

21 nov., op 26º 20′ ZB. en 27º 55′ WL., *Zephir*, N. J. de Vries, van Rotterdam n. Batavia, 46 dagen reis.

29 nov., op 2º 44′ NB. en 25º 4′ WL., de Nederl. schoener *Adrianus Jacobus*, kapit. Addens, van Cadix naar Rio-Grande.

8 dec., op 13º 55′ NB. en 28º 2′ WL., het Ned. schip *Netherlands* (?), Z. koers houdende.

Door de Ned. brik *Cesar*, kapit. Nevels, van Monte-Video te Queenstown gearriveerd:

12 dec., op 33º NB. en 43º 51′ WL., de Ned. schoener *Entreprise*, kapit. Hut, van St. George d'Elmina naar Amsterdam.

Door kapit. Kimmerer, voerende de *Constance*, v. Padang te Brouwershaven binnen:

9 oct., op 28º 33′ ZB. en 49º 4′ OL., het Eng. schip *Senator*, van Singapore n. Liverpool; 42 dagen reis.

19 oct., op 34º 12′ ZB. en 27º 8′ OL., de Holl. bark *Celerita*, Wagner, v. Batavia naar Amsterdam; 32 dagen reis.

18 nov., op 2º 50′ NB. en 22º 6′ WL., het Eng. schip *Phoenix*, van Liverpool n. Cennibar; 37 d. reis.

13 dec., op 40º 21′ NB. en 35º 18′ WL., de Schotsche bark *Arethesa*, Martin, van Manzenilla, 66 dagen reis; met verlies van zeilen en gebrek aan provisie; is daarvan door kapitein Kimmerer voorzien.

—o—

2 januarij. De wind te **Falmouth** Z.W. en te **Deal** W.Z.W.

—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 4 jan.: 1ste getijde 11 ure 43 min.; 2de get. 12 ure 7 min.

Arnhem. Waterhoogte 1 jan. 2.24 el, en 2 jan. 3.05 el.

Keulen. Rijnhoogte 2 jan. 15 v. 7 d. Rijnl.

DORDRECHT den 1 Januarij.

In het afgeloopen jaar zijn voor deze stad ingeklaard de volgende schepen, als: 26 met ijzer, 52 met zout, 48 met steenkolen, 7 met oude spoorstaven, 8 met steenkolen en steen, 1 met steenkolen en ijzer, 32 met stukgoederen, 26 met porceleinaarde en porceleinsteen, 2 met zout en palmolie, 2 met portlandsche steen, 1 met slijpsteenen en gebakken steen, 1 met bleekpoeder en soda-asch van Groot-Brittanje; 2 met hout, 2 met pek, teer en matten, 1 met teer, 1 met lijnzaad van Rusland; 28 met hout, 7 met stokvisch en levertraan van Noorwegen; 1 met ijzer, 6 met teer, 2 met teer en ijzer van Zweden; 1 met boekweit, 7 met raapzaad van Denemarken; 3 met raapzaad, 2 met boekweit van Hannover; 2 met raap- en lijnzaad van Pruissen; 3 met zout, 1 met zout en stukgoederen van Portugal; 1 met wijn van Frankrijk; 10 met zwavel, 3 met zwavel en sumak, 1 met zwavel en puimsteen, 1 met sumak en lijnzaad van Sicilië; 2 met hennep van Venetië; 1 met salpeter van Zuid-Amerika; 7 met suiker, koffij, tin en bindrotting, 1 met suiker, koffij en bindrotting, 1 met suiker, tin en bindrotting, 1 met rijst en bindrotting van Java. Totaal **304** ingekomen schepen, zijnde 73 minder dan in 1858.

Uitgeklaard: 126 met ballast, 5 met lijnzaad, 12 met schors, 1 met lijnzaad en schors, 8 met hoepen, 2 met hoepen en teenen, 5 met beenderen en knoken, 4 met koeken, 3 met hout, 3 met vruchten, 32 met stukgoederen naar Groot-Brittanje; 3 met ballast, 1 met spoorstaven, aan den Moerdijk geladen en van daar vertrokken, naar Rusland; 1 met ballast, naar de Oostzee; 26 met ballast, 7 met stukgoederen, 2 met hoepen naar Noorwegen; 2 met ballast naar Zweden; 2 met tras, 1 met stukgoederen naar Hamburg; 3 met hoepen naar Bremen; 2 met ongemalen tufsteen naar Hannover; 25 met spoorstaven, 4 met oud ijzer naar Pruissen; 1 met ongemalen tufsteen naar Frankrijk; 1 met stukgoederen naar Venetië. Totaal **282** uitgaande schepen, zijnde 92 minder dan in 1858.

ZIERIKZEE den 1 Januarij.

In 1859 zijn alhier binnengekomen 88 schepen, van de onderstaande plaatsen, als:

Voor *ROTTERDAM.*

Batavia	1	Redon	1
Camillas	1	Roche Bernard	1
Cardiff	2	Santos	1
Guernsey	1	Shields	1
Koningsbergen	1	Soerabaija	2
Newport	1	Stockton	1
Port Madoc	2		

Voor *DORDRECHT.*

Belfast	1	Osterrisoer	1
Charlestown (E.)	1	Runcorn	2
Liverpool	8	Saundersfoot	1
Londen	1	Shields	1
Middlesbro'	1	Terranova	1
Nieuw Harlingerzijl	1	Ubes (St.)	1

Voor *Schiedam*: Reval 1, Riga 2, Vannes 1. — Voor *Middelburg*: Java 1. — Voor *Delfshaven*: Newcastle 1. — Voor *Maassluis*: Lissabon 1. — Voor *Brouwershaven*: Shields 1. — Voor *Goes*: Drammen 2. — Voor *Zierikzee*: Batavia 1, Liverpool 6, Newcastle 34. Bijlegger 1.

Vertrokken 43 schepen, naar de onderstaande plaatsen, als;

Batavia	1	Seaham	1
Davids (St.)	1	Sunderland en Singapore	1
Londen	1	Yarmouth	1
Newcastle	35		

allen van Zierikzee.

1 naar Drammen en 1 naar Frederikstad, beiden van Goes.

Ter reede van VLISSINGEN zijn in 1859 gearriveerd 5 schepen van Java naar Middelburg. — Vertrokken 1 schip van Middelburg naar Batavia, alsook van de reede van VEERE 1 schip van Middelburg naar Java via Newcastle.

ODESSA, Triest, J. H. Koster. — 1930 schetw. Rogge en 500 Matten, M. en R. de Monchy.

CETTE, Wilhelmina Frederika, F. Beekhuis. — 1 kistj. Spiritus, J. B. Hoogewegen; 170/2 v. en 150 oksh. Wijn, L. F. de Bruyn en Co.; 12 Okshoofden, Roest en Co.; 20/2 Voeren, H. Braakman en Co.; 15 f. Spiritus, Vink en Co.; 8 f. Wijn, 2 f. Spiritus en 1 kistj. Monsters, W. A. Fuchs en Co.; 10 tromm. Wijn, P. J. van der Schrieck en Co.; 3 b. Tournesol, B. A. Mispelblom en Co., 12/2 v. Wijn, C. J. Bosman; 30/2 v. dito. C. Ellinckhuysen en Zn.; 1 f. rooden Wijn, P. Poel en Zn.; 6 f. dito dito, Flament Jr.; 57/2 v. en 12 tromm. Wijn, Order.

RIGA, Adolph, F. Rachau. — 60 l. en 13 mud. Lijnzaad en 270 Matten, van der Kun en van Schelle.

Amsterdam.

LIVORNO, Ida Zijlker, Hazewinkel. — 70 v. Potasch, Muller en Reese; 150 b. Tabak, 152 v. Potasch en 2552 st. marmeren Steenen, Order.

LONDEN, Diana (st.). — 34 k., 29 bl., 40 st. Koper, Surie en Lingeman; 20 b. Tabak, Wuste en Hintzen; 65 k. Blik, Gebr. van der Vliet; 11 bund. IJzer, N. en J. van de Stadt; 4000 z. Oliezaad, 149 k., 21 z. Koopm., Order.

Beursberigten.

ROTTERDAM 3 Januarij.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl....	Werk. Schuld 2½ pCt.	64		
„	dito dito 4 „	98¼		
„	O.-Ind. Leen. 4 pCt.	97		
Spanje,..	Obl. 3 pCt. nu 1¼ „	32 7/16		
„	Binnenl. a6/m. 3 „	42		
„	Certif. Coupons „	4 7/16		
Portugal,	Oblig. 1853...3 „	44		
„	Obl. 1856/7/9. 3 „	42 7/16	42½	42 7/16
Rusland,	Obl. 1798/1816 5 „	104		
„	dito te Londen 3 „	63 13/16		
„	bij Stiegl. 1855 5 „	99½	99 9/16	99½
„	Spoorw. Aand. 5 „	223¾	224¼	223¾
Oostenr.,	Obl. in Metal. 5 „	54 1/16		
„	dito N. te Ams. 5 „	74 5/16		
„	dito Nat. Met. 5 „	58 15/16	59⅛	58 15/16
Grenada,	Obligatien...4 „	15½		

De beurs verschilde heden niet belangrijk bij gisteren, terwijl de handel slechts in Oostenrijksche fondsen van eenige levendigheid getuigde.

Het Commité der Effecten-handelaren,
H. A. MARSELIS, *Secretaris.*

Laatste prijzen ten 3 ure: Nederlanden, Werkelijke Schuld, 2½ pc., 64 1/16. Spanje, Obligatien, binnenl. a 6/m., 3 pc., 42, 42⅛, 42⅛. Portugal, Oblig. 1856/59, 3 pc., 42⅜. Oostenrijk, Metalliek, 2½ pc., 28⅝, 28⅞, 28¾; dito Oude, 5 pc., 53 13/16, 54, 54; dito Nationale, 5 pc., 58¾, 58 13/16, 58 13/16. Rusland, Obligatien bij Stieglitz 1855, 5 pc., 99 9/16.

In Oostenrijksche fondsen was de handel zeer levendig.

AMSTERDAM 3 Januarij.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl.,..	Werk. Schuld 2½ pCt.	64⅛	64 5/16	64¼
„	dito dito 3 „	76⅜	76½	76 7/16
„	dito dito 4 „	98⅜	98 7/16	
„	Amort. Synd. 3½ „	94		
„	Hand. Maats. 4½ „	125½		
„	O. I. Leening 4 „	97⅜		
„	L. Holl. Sp... 4½ „			
„	Rijn-Spoorw. 4½ „			
„	M. van Weld. 4 „			
België, ..	Cert. *Rothsch.* 2½ „			
Frankrijk,	Certificaten „. 3 „			
Spanje...	Buitenlands.. 1¾ „	32 9/16	32 11/16	32 11/16
„	dito 3 „	43½	43⅝	
„	Binn. a ƒ 6000 3 „	42⅛	42⅜	42¼
„	Amort. Schuld			
„	Bew. v. Coup.			
Portugal,	Obligatien... 3 pCt.	44 1/16		
„	dito 1856/59. 3 „	42⅜		
„	dito Uitgest..			
Rusland,	Ob. *Hope en C.* 5 „	103¾	103⅞	
„	dito 1828/29.. 5 „	101⅞		
„	Cert. 1831/33 5 „	86		
„	d.° 1840..... 4 „			
„	d.° *Stieglitz*.. 4 „	81		
„	d.° d.° Nieuwe 5 „	90⅜	90 7/16	
„	d.° d.° 1855 N. 5 „	99 7/16	99 9/16	
„	d.° te Londen 4½ „	95		
„	d.° v. Assign.. 6 „	63¼		
„	Inschr. dito.. 6 „			
Polen,...	Aand. 1835.. ....ƒ	158	158½	
„	Obligatien... 4 pCt.			
Pruissen,	Obligatien... 5 „	102⅞		
„	Aandeelen... 3½ „	205		
Oostenr.,	Ob. *Goll en C.* 5 „			
„	d.° dito 4 „			
„	d.° Met. Oude 5 „	53½	54	53 15/16
„	d.° N. te Ams. 5 „	74¼	74⅜	74⅜
„	d.° Nat. Met.. 5 „	58½	59	58⅞
„	d.° Metalliek. 2½ „	28⅞	28 15/16	
„	W. Ad. fl 250 „	285		
Brazilië.	1843, £ 100 5 „	98⅞		
Equador,	£ 100 ...... 1 „	12½		
Venez.,..	Obligatien... 3 „	26 13/16	27	26⅞
„	Uitgestelde.. 1½ „	14⅛		
Grenada,	Obligatien... 3¾ „			
„	Uitgestelde..			
Mexico,..	Obligatien... 3 „	21 13/16	21⅞	
Illinois	.... 7 „	81¼		

Handel-Maatsch. op rescon. 125½. Rusland, Cert. te Londen, 5 pc., 98; dito 1859, 3 pc., 63⅝, 63 11/16; dito Spoorweg Actien, volgef., 5 pc., 223, 223¼. Weener Bankactien ƒ 828, idem Aand. fl. 250, 1839, ƒ 828. Fransch Oostenr. Spoorw. Oblig. bij Hope, 3 pc. 123. Brazilië, 1843, £ 100, 5 pc., 99½; idem 1852 en 1858, 4½ pc., 91⅜. Philad. bij Hope en Co., Lr. A, ƒ 96¼. Galvest. Spoorw. Oblig., 8 pc., 57¾.

Beleening 3, Prolongatie 3½, Disconto 3.

Hollandsche fondsen bij vrij levendigen handel gunstig gestemd. Van buitenl. waren Russische en Spaansche vast. Oostenrijks., aanvankelijk lager aangeboden, hebben zich later ten gevolge van eenige kooporders eenigermate hersteld.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland, 2½ pc., 64¼. Spanje, 1¾ pc., 32 11/16; dito Binnenl., 3 pc., 42 3/16. Oostenrijk, Metall., 5 pc., 53 15/16; dito Nation., 5 pc., 58 13/16 a ⅞.

LONDEN 2 Januarij.

3 pc. Cons. cont.	— a	—	3 pc. Peru	70	a	71
id. id. op tijd..	95¼ -	95¾	4½ pc. id. Urib..	82½	-	83½
5 pc. Oostenrijk	78 -	80	id. te New-York	80½	-	82
dito 1859	77 -	79	3 pc. Portugal..	45½	-	46½
4½ pc. België...	98 -	100	5 pc. Rusland..	108	-	110
5 pc. Braz. 1824	101 -	103	4½ pc. idem....	98	z.	coup.
id. 1829/39	— -	—	3 pc. idem	66	-	66½
id. 4½ pc. 1852..	93 -	95	3 pc. Spanje ...	44½	-	45½
idem 1858	93 -	95	1½ pc. idem....	33½	-	33¾
6 pc. Buen-Ayr.	77 -	79	idem Amort....	10½	-	11
6 pc. Chili	103 -	105	id. Cert. Coup..	4¼	-	4¾
3 pc. idem	73 -	76	5 pc. Sardinië..	84	-	86
5 pc. Denemark.	98 -	102	6 pc. Turkije...	77	-	78
3 pc. idem.....	84 -	86	idem Nieuwe...	64	-	65
2½ pc. Holland..	65 -	66	4 pc. idem	104	-	105
4 pc. idem	100 -	101	3 pc. Venezuela	28½	-	29½
Ecuador.......	12 -	14	idem Uitgest...	14½	-	15½
id. Land-warr.	-- -	—	Wissel Amst. krt.	11.13½	a	14½
2½ pc. Grenada..	16½ -	17½	idem 3 m.	11.15½	-	15¾
id. Uitgestelde..	4¾ -	5¼	idem Rott. 3 m..	11.15½	-	15¾
3 pc. Mexico...	22¾ -	22½	idem Parijs kort.	25. 7½	-	15
4½ pc Peru....	92½ -	93½	idem 3 m......	25.32½	-	37½

Binnenl. fondsen onveranderd. Buitenl. beter gestemd, met name Turksche en Venezuela.

Officiële Wisselkoersen.

ROTTERDAM 3 Jan.

	2 maanden.	Kort.
Londen...	11.57½	11.62½
d.° 3/m.	11.55	—
Parijs ..	55 5/16	55⅝
d.° 3/m.	55 3/16	—
Bordeaux.	55 1/16	55⅜
Genua...	45½	—
Livorno..	38½	-
Napels ..	78½	—
Petersb. .	168½	—
Hamburg.	35 1/16	35 3/16
d.° 3/m. .	35	—
Antwerp .	—	1½ v
6 weken.		**Kort.**
Frankfort	99⅝	—
Augsburg	99	—
Weenen..	92	—
Triest. ..	91⅝	—

Disconto 3 en 3½ pc.

AMSTERDAM 3 Jan.

	2 maanden		zigt.	
Londen..	11.57½	g	11.62½	g
Parijs. ..	55¼	g	55⅝	g
Bordeaux.	55	g	—	g
d.° ½ m.	55¾	g	—	g
Genua ..	45½	g	—	g
Livorno. .	38¼	g	—	g
Napels ..	78½	g	—	g
Hamburg.	35 1/16	g	35 5/16	g
3 maanden.			**Zigt.**	
Madrid ..	240	g	—	g
Cadix. ..	241	g	—	g
Sevilië ..	238	g	—	g
Bilbao ..	238	g	—	g
Lissabon .	40⅝	g	—	g
Porto. ..	40¼	g	—	g
Petersb. .	168	g	—	g
6 weken.			**Zigt**	
Weenen ..	92	g	—	g
Augsburg	99	g	—	g
Frankfort.	99¾	g	—	g

Rotterdam ½.

Handelsberigten.

ROTTERDAM 3 Januarij.

RIJST. Verkocht 2463 b. Java per Whampoa tot ƒ 7½.
BOTER. 1ste kwal. ƒ 52, 2de kwal. ƒ 49, 3de kwal. ƒ 46.

SCHIEDAM 3 Januarij.

GRANEN. Verkocht: Rogge, 144 ℔ Jar. Pernau ƒ 210 3/m.; 143 ℔ Reval ƒ 208 6/w.; 144 ℔ Coursche ƒ 200 6/w. Gerst, 138 ℔ Reval ƒ 210 6/w.; 129 ℔ Coursche ƒ 193 6/w.

MOUTWIJN, per Ned. Vat zonder fust ƒ 13.25.
JENEVER, „ „ „ „ „ - 18.75.
Amst. proef „ „ „ „ „ - 20.—.
Alles zonder de belasting.
SPOELING, per Ketel............... - 1.40.

LONDEN 2 Januarij.

GRAANMARKT. Beste Engelsche Tarwe vond grif koopers tot ongeveer vorige prijzen, doch het meeste dat was aangevoerd was van slechte kwaliteit en zulks was niet te verkoopen tot eenen redelijken prijs; voor buitenl. was beperkte vraag en de prijzen waren nagenoeg dezelfde. Meel prijshoudend. Voor beste Gerst bestond goede kooplust. Boonen vonden slechts traag koopers tot 1/ a 2/ lageren prijs. Ook Erwten werden 1/ a 2/ lager verhandeld. In Haver was weinig handel en de prijzen bleven dezelfde. Lijnzaad als voren; Bombay 53/ per quarter. In andere Zaden was weinig handel.

Van den 26 tot den 31sten ll. werden ingevoerd 1444 q. binnenl. en 3475 q. buitenl. Tarwe, 3961 q. binnenl. en 20,626 q. buitenl. Gerst, 3191 q. binnenl. en 16,970 q. buitenl. Haver en 1057 z. binnenl. en 440 z. en 1490 v. buitenl. Meel.

VEEMARKT. Van het Vasteland werden gedurende de vorige week ingevoerd 442 Runderen, 52 Kalveren, 2328 Schapen en 4 Paarden. Ter markt waren heden 3340 Runderen, 154 Kalveren, 16,450 Schapen en 370 Varkens. Runderen en Kalveren werden iets hooger verhandeld dan ll. Vrijdag. Ook voor Schapen bestond goede vraag, alsmede voor Varkens, waarvoor hoogere prijzen betaald werden.

ANTWERPEN 2 Januarij.

De GRAANMARKT was heden stil en zonder handel. — Van SUIKER zijn afgedaan 30 k. Havanna. Verder ging niets om.

HAVRE 31 December.

KATOEN. De markt is stiller en de omzet bedroeg heden 500 b. tot onveranderde prijzen. — Van KOFFIJ zijn 45 b. Rio tot fr. 73 verkocht. — SUIKER. Men meldt ons den verkoop van 150 v. Antilles tot fr. 59 en 4200 b. Reunion tot fr. 63. — Van INDIGO vonden 9 k. Bengaal nemers tot geh. prijs. — HUIDEN. De omzet bestond heden uit 1465 st. gedr. Buenos-Ayres tot fr. 160 en 425 dito tot fr. 148½. — Van WOL zijn 6 b. en van WAS 45 k. afgedaan. — KOPER. 10/m. kil. Amerik. bedongen fr. 282½.

HAMBURG 2 Januarij.

KOFFIJ stil, in afwachting der berigten van Rio-Janeiro. — ZINK vast. — RAAPOLIE in loco 23.4, per Mei 24. — GRAANMARKT over het algemeen zeer stil met geringen kooplust.

Advertentiën.

VERTREK der SPOORTREINEN.

Hollandsche Spoorweg.

Van Rott. naar Amsterdam:	7.30, 11.40, 3.30, 6.30.
„ „ alleen n. 's Hage:	9.45 's morg. en 9.35 's av.
„ Amst. naar Rotterdam:	8.30, 11.30, 4.30, 7.30.
„ 's Hage alleen n. Rott.:	8.30. 's morg. en 3.40 's midd.

Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.

Van Rott. naar Antwerpen en Breda:	10.15, 3.—.
„ Dordrecht naar Rotterdam:	10.40, 3.20.
„ Breda naar Antwerpen en Rott.:	6.50, 12.35.
alleen naar Antwerpen en Moerdijk:	5.20.
„ Antwerpen naar Breda en Rott.:	7.45, 12.20.
alleen naar Breda en Moerdijk:	5.25.

Rhijn-Spoorweg.

Rott. n. Utr., Amst., Arnh.:	7.—, 10.—, 12.15, 1.30, 5.45, 9.—
Amst. n. Utr. en Rott.:	7.20, 10.35, 12.30, 2.30, 6.15, 9.15
Arnh. n. Utr., Amst., Rott.:	6.30, 9.45, 11.35, 12.10, 12.30, 5.20
Utrecht naar Rotterdam:	6.45, 8.25, 11.40, 1.20, 4.—, 7.20

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn,
te Rotterdam.